Autor Guste Santini
Utorak, 30 Listopad 2001 22:44

Časopis «EKONOMIJA/ECONOMICS» osmi puta organizira raspravu na temu «EKONOMSKA POLITIKA». Redoviti čitaoci časopisa imali su prilike pratiti «razvoj» razmišljanja hrvatskih ekonomista o nužnim «koracima» vlasti kako bi se polučili bolji rezultati. Zbornici koji su tiskani temeljem tih skupova predstavljaju značajnu dokumentacijsku osnovu za ocjenu prethodne i postojeće vlasti što je i kako učinjeno. U nastavku se prezentira moje viđenje napisa pojedinih autora za predstojeći skup i tekst koji slijedi valja u tom ozračju promatrati.

Hrvatska je od Antiinflacijskog programa iz listopada 1993. godine odlučno krenula putem krize. Kako Antiinflacijski program nije «preveden» u Stabilizacijski i Razvojni program ekonomska se je politika vodila «stihijski» sa dramatičnim posljedicama., a računi polako i sigurno pritižu na naplatu hrvatskim građanima. Pokušaj nove vlasti iz siječnja 2000. godine sveo se je na kozmetičke intervencije koje su bile bolne ali nisu mogle dati željen i očekivan rezultat. Sve je, u vektorskom smislu, nastavljeno kao da se nije dogodila promjena u Saboru. Ipak, postoje razlike. Nova je vlast pokušala i pokušava iznjedriti promjene. Rezultati su daleko ispod očekivanih a socijalna napetost svakim je danom sve veća. Pored toga dnevno se smanjuje «manevarska sposobnost» zbog sve smanjivanja resursa koji su neophodni da se pokrene kvalitativan privredni razvoj koji bi se potom dinamizirao.

Privredna aktivnost na nivou 80% predratnog društvenog proizvoda, tečaj kune kao politički cilj, neodrživa participacija države u finalnoj raspodjeli društvenog proizvoda, pokerivenost uvoza izvozom svega 50%, inozemni dug veći od 11 milijardi $, dinamiziranje cijena koje zbog izostanka uvoza nije moguće, bez znatnih troškova, zadržati samo su neki od pokazatelja stanja krize u Hrvatskoj. Da bi se problemi shvatili dovoljno je podsjetiti da samo servisiranje inozemnog duga u 2002. drugoj godini od 650 milijuna $ pretpostavlja rast privredne aktivnosti od 3,25%. Kako će se rast od 3,25% teško ostvariti to znači da ćemo u slijedećoj godini biti siromašniji nego što smo to danas.

Da bi se poboljšalo stanje u privredi bilo bi potrebno:

1. Formirati snažnu nacionalnu komercijalnu banku.
2. Formirati snažno nacionalo osiguravateljno društvo.
3. Pokrenuti nužne aktivnosti za formiranje tržišta kapitala, dakle: sistem, institucije i instrumente.
4. Zaustaviti prodaju nacionalnog srebra dok se ne definira koncepcija i strategija razvoja.
5. Pokrenuti “zelenu i plavu magistralu”.
6. Formirati ekspertni tim da se perispita stanje i događanja u bankarskom sistemu.
7. Formirati ekspertni tim da se postojeće banke u stečaju transformiraju u dio nacionalne komercijalne financijske institucije.
8. Formirati ekspertni tim kako bi se umjesto stečajeva provelo restrukturiranje tvrtki. Ukoliko neka tvrtka mora ići u stečaj potrebno je da se to obavi profesionalno.
9. Redizajnirati javni sektor što znači 6 regija, 50 općina, te malu i učinkovitu državu koju valja decentralizirati.
10. Posebno valja povećati učinkovitost sudstva i odrediti institut ugovora koji se mora pošivati bez izuzetka i bez odgode.

Navedeno ne predstavlja inventarizaciju problema koje valja rješiti. Navedeno je identifikacija krucijalnih problema čije rješenje će poboljšati stanje u privredi iako neće rješiti nagomilne probleme. Treba istaknuti da nema brzih i jefitinih rješenja. Učinjeno dolazi na naplatu.

Hrvatska je svojim «Memorandum of Economic and Financial Policies» precizirala svoje namjere u slijedeće dvije godine. Tako je predviđen rast društvenog bruto proizvoda za 4,2% u 2002., odnosno u 2003. godini za čak 4,5%. Istovremeno bi se inflacija smanjila na 4% u 2002. godini i 3,5% u 2003. godini. Udio proračunskog deficiata bi se smanjio na 4,1% i 3,1% respektivno. Udio deficita tekućeg računa platne bilance smanjit će se za 3,3 posto odnosno 3,1%. Pri tome javna bi se potrošnja trebala smanjiti na 40,8% odnosno 37,2%, a udio javnog duga u bruto domaćem proizvodu bi bio na razini od 41,5% kao rezultat rasta unutarnjeg i smanjenja inozemnog duga na 24,3% odnosno 22,6%.

Kretanja u 2001. godini se ne ostvaruju i stoga predstoji mukotrpna aktivnost Vlade da «nadoknadi» propušteno i da ostvari zacrtano. Postojeći instrumentarij ne daje razloga optimizmu. Samo jasno definiran intervencionizam temeljem Koncepcije i Strategije razvoja, odnosno taktika i operativna politika istih, daju nadu da bi se ipak mogla doseći točka infleksije. I konačno, ne najmanje važno, veličine koje su spmenute ne predstavljaju ni približno zadovoljavajuće vrijednosti. Što više one se moraju povećati što je moguće samo intervencionizmom.

«EKONOMIJA/ECONOMICS»
Glavni i odgovorni urednik
GUSTE SANTINI